

YAO
'MIJ IN DE
OGEN KIJKEN
ALS ZE TEGEN
MIJ SPREKEN
IS VOOR MIJN
ZONEN HEEL
NORMAAL. IN
AFRIKA IS DAT
ONBELEEFD'

GOED OPGEVOED

Als er al zoiets bestaat als een Belgische opvoeding, dan valt die ongetwijfeld de nieuwkomers in ons land het meeste op. Drie gezinnen met respectievelijk Togolese, Nederlandse en Chinese roots vergelijken het leven met een kroost zoals zij dat kennen met de oer-Belgische gewoontes van jeugdbewegingen, teken-, piano- én tennislessen en zelfverzekerde bloedjes.

DOOR LAURA VAN BOUCHOUT, **FOTO'S** ANNELIE VANDENDAEL

GRACE, CHRISTOPHE EN HELENA

CHINA

Grace (39) leerde haar Belgische man Christophe kennen op een feestje in Peking. Al vond ze hem er aanvankelijk wat vreemd uitzien. Groot, vooral. En hij praatte zo raar. 'Maar hoe langer we babbelden, hoe knapper hij werd.' In 2013 verhuisde het koppel met hun dochter naar Antwerpen. Grace liet haar job in de reclamesector achter en volgt nu Nederlandse les. De eerste drie maanden waren niet makkelijk, vooral de weg vinden was een uitdaging. 'Naast het rechtlijnige stratenplan van Peking zijn alle straten in Antwerpen zo smal, krom en warrelig.' Om de band toch niet volledig door te knippen krijgt Helena nog elke avond een Chinees verhaaltje voorgelezen.

HET BELGISCHE KIND

'Een typisch Belgisch kind? Dat is vriendelijk, beleefd en zelfverzekerd. Kinderen kunnen hier zelf plannen maken en problemen oplossen. Bijna zoals volwassenen. Ik ontmoette onlangs een meisje van 21 dat een eigen studio had en zelf haar meubels had betaald. Studenten werken hier aanvullend op de steun van hun ouders, als in een samenwerking. China is op dat vlak veel traditioneler. Je ouders betalen alles voor je – zelfs je huis als je al getrouwd bent – en je begint zelf pas te werken als je helemaal afgestudeerd bent.'

WAARDEN

'In België lijken jongens en meisjes hetzelfde opgevoed te worden. In China wordt bij jongens eerder moed aangemoedigd en bij meisjes voorzichtigheid. De veiligheid van dochters is er een van de grote bezorgdheden. Een meisje zal bijvoorbeeld niet snel alleen in het bureau van een mannelijke schooldirecteur gelaten worden. De basishouding van een vrouw tegenover een man is wantrouwen.'

VRIJETIJD

'Kinderen hebben in China amper vrije tijd. Na school moet je meteen weer naar school: muziekles, tekenschool of Engelse les, bijvoorbeeld. In België zie je dat ook wel, maar met meer focus op plezier en het tempo van het kind. Je moet hier in de pianoles niet meteen de Koningin Elisabethwedstrijd winnen.' 'In België kunnen kinderen in het park spelen of in de speeltuin. In Chinese steden zijn er amper voorzie-

ningen voor vrije tijd. Dat concept bestaat nog maar net in ons denken. De weinige speeltuinen zijn er ook vrij minimalistisch: twee schommels voor vijfhonderd kinderen. In het park op zondag is het ook aanschuiven. En bovendien mag je nergens aankomen. "Het gras is onze vriend, spring niet op het gras", lees je overal. Door de droogte is bewatering van groen heel duur. Er zit dus wel een logica achter, maar het is allemaal niet kindvriendelijk.'

ONDERWIJS

'De relatie tussen leraar en leerling is belangrijk in China. Leraars krijgen er meer respect dan hier. Ze staan er misschien nog hoger aangeschreven dan de ouders.'

HET KOSTENPLAATJE

'In de kleuterschool in Peking kunnen kinderen warm ontbijten en lunchen op school. Dat mis ik wel, het bespaart je een ontbijt in de ochtendrush. Al betaal je daar natuurlijk ook voor. In China is er geen sociaal systeem dat tussenbeide komt. Een kind naar een degelijke kleuterschool sturen kost je ongeveer zeshonderd euro per maand. Er zijn ook wel publieke scholen, maar daar zit je met personeel zonder kwalificaties en een gebrek aan werkingsmiddelen.'

DE BAND TUSSEN OUDER EN KIND

'Een van de grootste verschillen in het gezinsleven tussen China en België is dat families in China maar één kind hebben. Dat kind is dan ook koning. Je ziet een kleuter vaak omringd door drie of vier volwassenen. Veel kleuters kunnen niet goed kruipen, stappen of zelf eten omdat ze altijd zorgzaam gedragen en gevoed worden door hun ouders, grootouders of babysits. In België zie ik dat jonge kinderen veel sneller zelfstandig zijn.'

'Door de eenkindpolitiek is er gewoon zoveel druk: het kind wordt maximaal beveiligd en draagt de dromen en hoop van de hele familie op zijn schouders. Het eigenaardige is dat die bezorgdheid in China helemaal omslaat vanaf de kleuterschool. Kinderen zijn gewend om thuis koning te zijn en worden dan plots in een extreem competitief onderwijssysteem gedropt.'

»

GRACE
'DE BASISHOUDING
VAN EEN VROUW
TEGENOVER EEN
MAN IN CHINA IS
WANTROUWEN'

MAURITS, EVA, FAUVE, NOAH EN HOND MOOS NEDERLAND

‘Papa, ik zal je helpen om af en toe tot vijf te leren tellen.’ In kilometers komt hij dan wel niet van ver, toch kost het Maurits’ (51) dochters en vrouw man en macht om hem in de Vlaamse mal te passen. In 2006 verhuisde de bedrijfscoach met zijn gezin naar Schilde. Daar is hij hockeycoach, golfer, lid van een wijnclub en bezieler van een kookclub voor Belgen en Nederlanders. ‘Ik vind België een heerlijk land. Ik wil me dan ook graag aanpassen, ik ben hier niet gekomen om met Nederlanders op te trekken.’ Maar hij temt nog dagelijks de Jan Boskamp in hemzelf. ‘Ik ben een zodanig extraverte communicator dat dat soms intimerend overkomt op jullie.’ Tellen tot vijf, dus.

HET BELGISCHE KIND

‘Een Belgisch kind is bescheidener dan zijn Nederlandse leeftijdgenoot. Hij houdt eerst rekening met de ander en komt dan pas op voor zichzelf. In Nederland zeggen ze: behandel andere mensen zoals je zelf behandeld wilt worden. Dat is onze mantra. Een Belg ziet het anders: die zal andere mensen eerder behandelen hoe hij denkt dat zij behandeld willen worden.’

COMMUNICATIE

‘Nederlanders zijn veel directer in de communicatie met hun kinderen. Wij zeggen waar het op staat. Kinderen en ouders krijgen er sneller discussie. De waarheid primeert op vrede en dankbaarheid. Dat is waardevol, het maakt kinderen bewuster. Alleen pampieren zal ook niet het persoonlijk leiderschap in een kind naar boven brengen.’

WAARDEN

‘Als je je kinderen heel hun leven alleen maar beloont, dan gaan ze snel denken dat ze er al zijn. Ik denk dat het principe van straffen en belonen hier te weinig wordt toegepast. Belgen zijn te voorzichtig om de naakte waarheid over tafel te laten gaan, om te confronteren.’
‘De vrijgevochtenheid van de Nederlander is groter, een Belg zit er meer mee in wat anderen van hem denken. Een Nederlander maakt fouten, incasseert, staat op en gaat door. Een Belg wil liever fouten voorkomen. Dat zie je ook in gezinnen: Nederlandse kinderen krijgen sneller verantwoordelijkheid. Ik geloof dat je kinderen

moet laten groeien en moet uitdagen. Ik hoop net dat mijn kinderen zo snel mogelijk op hun bek gaan. Het liefst gisteren, want daar leren ze van.’

VRIJETIJD

‘Wij laten onze kinderen geen drie of vier sporten doen. Ik heb liever dat ze één sport goed doen. Hier zie je veel kinderen zich van de tekenles naar de hockey en naar de tennis haasten. Belgische ouders rijden van hot naar her om hun kinderen van alles half te laten doen. Ik ben ervan overtuigd dat ze te weinig gepusht worden.’

ONDERWIJS

‘Respect hebben voor elkaar is in België veel meer aanwezig in het onderwijs, er wordt zelfs naar verwezen in de rapporten. Ook het respect voor de leraar is hier groter dan in Nederland. Het wordt met de paplepel ingegeven. Zodanig zelfs, dat de klepel misschien doorslaat. Je mag weleens voor jezelf opkomen of met je vuist op tafel slaan, ook op school. Het valt me ook op hoe georganiseerd kinderen hier op school in de rij staan. Op orde, netheid, structuur en fatsoensnormen wordt hier veel meer gehamerd. Nederland is veel vrijgevochtener op dat vlak.’

HET KOSTENPLAATJE

‘De opvang na school is hier veel betaalbaarder dan in Nederland. Daar was ik er al gauw honderd euro per dag aan kwijt. In Nederland gaan we de Amerikaanse toer op, het is allemaal zakelijker aan het worden.’

DE BAND TUSSEN OUDER EN KIND

‘De afstand of het respect tussen ouders en kinderen is in België nog meer aanwezig dan in Nederland. Ouders worden hier stevast papa en mama genoemd, onze kinderen verwijzen naar ons als Eva en Maurits. Dat is zo organisch gegroeid. In België is het formele nog veel meer ingebakken in de opvoeding. In Nederland zijn ouder en kind eerder gelijken.’

‘Ik denk dat een Nederlander zich gemakkelijker van zijn ouders onthecht dan een Belg. Zich sneller losmaakt. Kinderen blijven hier langer thuis wonen. “Hotel mama” is een Belgisch begrip. Een Nederlandse moeder denkt gauw: ik betaal je kamer al, doe de rest nou maar zelf.’

»

MAURITS
'IK HOOP NET
DAT MIJN
KINDEREN
ZO SNEL
MOGELIJK OP
HUN BEK GAAN.
HET LIEFST
GISTEREN, WANT
DAAR LEREN
ZE VAN'

YAO, YANNICK, SADAT, WILSON EN WOROU TOGO

Twaalf jaar geleden werd Yao (40, links op de foto) vanuit Togo naar Brussel gesmokkeld. 'Het was niet mijn keuze, ik had nog nooit van België gehoord'. De nieuwsgierigheid naar de mysterieuze dood van haar vader had haar in ongenade gebracht bij de regering in haar land. Ondertussen beweegt ze zich vlot door haar nieuwe leven in Brussel. In de week helpt ze als trajectbegeleider nieuwkomers hun weg te vinden in ons land. Na de uren komt ze op in de lokale politiek en wervelt ze door het verenigingsleven als actrice en danseres. Opvoeden in België blijft wel nog wat zoeken. 'Vieruurtjes? Dat ken ik niet. En Sinterklaas kwam vorig jaar per ongeluk niet langs. Ik hol continu de feiten achterna.'

HET BELGISCHE KIND

'Belgische kinderen krijgen veel kansen en liefde. En hun ouders maken altijd tijd voor hen. Het typische kind hier heeft ook veel culturele activiteiten. Het gaat naar het theater, ziet veel voorstellingen, zit op de piano- of vioolles. Die dingen zouden nooit in mij opkomen. Afrikaanse kinderen zie je vooral dansen of voetballen.'

COMMUNICATIE

'De grootste aanpassing in mijn opvoeding is de nieuwe dialoog met mijn kinderen. In België wordt helemaal anders met kinderen gecommuniceerd. Hier worden ze betrokken in de discussie als het over hen gaat. Hun mening telt. In Togo communiceerden wij niet direct met onze ouders. Mij in de ogen kijken als ze tegen mij spreken is voor mijn zonen heel normaal. In Afrika is dat onbeleefd. Ik heb dat moeten leren.'

'Mijn kinderen horen het ook als het niet goed is. Als mijn zoon egoïstisch gespeeld heeft op het voetbalveld – ook al hebben ze gewonnen – dan voelt hij dat meteen aan mijn reactie. Misschien klinkt dat negatief, maar eigenlijk is het net heel constructief.'

WAARDEN

'In de metro je plaats afstaan aan oudere mensen, dat zit er hier nog niet ingebakken. Respect voor de ouders

ook wat minder. Ik woon op de vierde verdieping en mijn zonen weten dat ze vrouwen moeten helpen om hun boodschappen de trap op te dragen. Die zaken lijken voor mij belangrijker dan voor de gemiddelde Belgische ouders. Of het is hier toch minder zichtbaar. Ik krijg vaak te horen dat mijn kinderen goed opgevoed zijn. Mijn tienjarige zoon kwam onlangs langs op mijn werk. Hij is toen persoonlijk iedereen hallo gaan zeggen. En voor hij vertrok, is hij weer langs alle bureaus gegaan. Hij

wachtte zelfs tot een collega haar gesprek had afgerond om haar gedag te kunnen zeggen. Dat maakt me trots.' 'Ik probeer mijn kinderen voor te bereiden op het feit dat het leven niet gemakkelijk is. Als ik hen in de watten leg en op een gegeven moment wegval, dan zal dat een grote schok zijn. Ik wil dat ze weerbaar worden. Mijn kinderen horen ook vaak dat andere kinderen het minder goed hebben. Dat bewustzijn vind ik heel belangrijk.'

VRIJETIJD

'De scouts is hier heilig. Als ik dan vraag waarom dat zo belangrijk is, word ik gechoqueerd aangekeken. Maar meestal krijg ik geen antwoord. Het is een gewoonte. Iedereen doet het en daarom lijkt dat belangrijk. Bijna alle kinderen doen hetzelfde. Ik zie weinig originaliteit.'

DE BAND TUSSEN OUDER EN KIND

'Belgische ouders spelen veel met hun kinderen. Voor mij is dat moeilijk. Ik probeer soms de Belgische vrouw te spelen en bijvoorbeeld met mijn zonen samen te tekenen. Maar dat wringt. Met kinderen spelen, dat is iets voor schooljuffen. Ouders zijn in Afrika bezig met andere zaken. Ze helpen wel met huiswerk, maar spelen is niet belangrijk. Het voelt als tijdverlies. Ik probeer niet zo te denken, maar het zit in mijn genen.'

'Wat ik mis uit mijn opvoeding in Afrika? Hier zijn mijn kinderen en ik altijd samen op dezelfde plek. Dat is moeilijk. In Togo zijn ouders en kinderen amper samen, daar is veel ruimte. Ouders en kinderen aten ook niet samen. Iedereen had zijn plek.'